

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Vår ref.	Deres ref.	Saksbehandler	Dato
24/913 - 5	202106929-27	Ole Sylte Heggset	24.06.2024

Klage på nedleggelse av gamle Sølndammen og forespørsel om overtakelse

Kommunestyret i Alvdal kommune behandlet den 20.06.2024 NVE's vedtak datert 24.04.2024, deres ref. 202106929-27, sak om konsesjonærens ønske om riving av gamle Sølndammen. I saken ble det også fastslått at Alvdal kommune takker nei til Hafslund Eco/Østerdalen Kraftproduksjon sitt tilbud om at Alvdal kommune som alternativ til riving kan overta ansvaret for gamle Sølndammen.

Kommunestyret mener NVE i vedtaket har sett bort fra sitt vilkår i ny konsesjon om utbygging av Sølna kraftverk i 2013, der det er vedtatt at gamle Sølndammen ikke skal rives. Kommunestyrets ordlyd og saksframlegget følger vedlagt her, og Alvdal kommune klager med dette på rivningsvedtaket fra NVE fra april.

Kommunestyret har i møte 20.06.2024 fattet følgende vedtak 61/24

1. Alvdal kommune, kommunestyret, vedtar at det er uaktuelt for kommunen å påta seg ansvar for videre vedlikehold og opprettholdelse av gamle Sølndammen.
2. Alvdal kommune, kommunestyret, klager på NVE's vedtak om rivning av gamle Sølndammen datert 24.04.2024. Dette begrunnes med at det i konsesjonen for nytt kraftverk står tydelig at dammen for gamle Sølna kraftverk skal opprettholdes, selv ved nedleggelse av kraftverket.
3. Dersom beslutning om rivning opprettholdes, krever kommunestyret at det stilles store forventninger til NVE's videre oppfølging av konsesjonærens gjennomføring av rivingen ut fra de kvaliteter som dammen naturlig har medført for lokalsamfunnet og berørte oppsittere/grunneiere siden den ble etablert over 100 år tilbake i tid. Videre kreves det at kommunen og tilgrensende innbyggere/grunneiere tas med i dialogen når detaljplanen for rivingen skal fastsettes. Her peker til slutt kommunestyret på den innvirkningen Sølna kraftverk med ny dam og vannføring som følge av driften her har inn mot Folla, nedstrøms ny demning og kraftstasjon. Kommunen er nå i gang med en reguleringsplan for nedre del av Folla og Sølnavassdragets innvirkning på elveløpet i Folla blir her sentralt.

Med hilsen

Ole Sylte Heggset
kommunalsjef samfunn og utvikling

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til:

Hafslund Eco Vannkraft

Innlandet As

Østerdalen Kraftproduksjon As

Postboks 1098

Tomtegata 8

2605

2500

Lillehammer

Tynset

Saksframlegg

Vår ref.: 24/913 - 4	Dato: 13.06.2024	Saksbehandler: Ole Sylte Heggset
Behandling av saken:		
Saksnr. 61/24	Utvalg Kommunestyret	Møtedato 20.06.2024

Nedleggelse av gamle Sølndammen og forespørsel om overtakelse

Kortversjon av saken

Kommunedirektøren fremmer her sak som både tar opp henvendelsen fra Østerdalen Kraftproduksjon AS fra sommeren 2023, hvor kommunen fikk tilbud om å overta ansvaret for den gamle Sølndammen om den ikke ble vedtatt revet. Et tilsvarende konsesjonær på denne henvendelsen er lagt på vent i påvente av NVE sitt vedtak knyttet til søknaden om delvis riving av den mer enn 100 år gamle Sølndammen. NVE vedtok 24. april i år å tillate Østerdalen Kraftproduksjon AS å rive dammen, og etter å ha lest rivingens begrunnelse ser kommunedirektøren det som lite hensiktsmessig å klage på dette vedtaket. Det er vist til vannressurslovens §§ 8 og 41 som hjemmel for rivingen. Det kommunedirektøren imidlertid mener kommunestyret bør signalisere, er viktigheten av de hensyn som ble uttrykt i kommunens høringsuttalelse i mars 2023. I den detaljplanen som konsesjonæren nå skal framlegge for NVE til godkjenning etter fastsatte maler og veiledere, må sikre at både elveløpet opp- og nedstrøms den gamle dammen ivaretas uten skade for natur, vannkvalitet, kulturmiljøer, og folk og dyrs levemiljø og sikkerhet. Kommunedirektøren innstiller med dette på ta NVEs rivingensvedtak til etterretning.

Vedlegg

Særutskrift - høringsuttalelse vedr rivingssøknad Sølndammen	13.06.2024
NVE 24.04.2024 - tillatelse til riving av gamle Sølndammen	13.06.2024
Angående Sølndammen - tilbud om overtakelse	13.06.2024
Konsesjon Sølna Kraftverk	13.06.2024
Konsesjon Sølna Kraftverk - bakgrunn for vedtak	13.06.2024

Saksopplysninger

- I kommunestyrets vedtak i sak 29/23 den 30.03.2023 vedtok Alvdal kommune følgende i en høringsuttalelse til Østerdalen Kraftproduksjon AS sine planer om riving av gamle Sølndammen.
- Alvdal kommune, kommunestyret, går imot at Hafslund E-CO AS og Østerdalen Kraftproduksjon på nåværende tidspunkt får tillatelse til riving av Sølndammen.
  - Tiltaket med å rive må inneholde en bedre plan for istandsetting av damområdet og det gamle elveløpet, som etter over 100 år har blitt en viktig del av landskapsbildet.

3. Kommunestyret vektlegger de lokale høringsuttalelsene, som vi mener forsterket vilkåret som NVE i sin tid satte i 2013 da bygging av nye Sølna kraftverk ble gitt konsesjon. Hensynet til landskap, vannkvalitet og kulturmiljø ble vektet tungt den gang, og bør ikke vektes annerledes nå.

I etterkant av dette mottok Alvdal kommune den 26.06.23 et tilbud fra Østerdalen Kraftproduksjon AS (ØKAS) om å overta dammen. Både særutskriften fra kommunestyrets behandling av saken og tilbudet fra ØKAS er lagt ved. Tilbudet om overtakelse av dammen er ikke tatt til vurdering i påvente av NVEs behandling av rivningsøknaden.

Etter lang saksbehandling mottok Alvdal kommune den 24. april i år kopi av NVEs vedtak der ØKAS er gitt tillatelse til delvis nedlegging av Sølнадammen med tilhørende vilkår. Kommunen fikk noe utsatt svarfrist i forhold til fastsatt klage-/innspillsfrist, og saken som her fremmes omhandler derfor både overtakelsestilbudet fra ØKAS og en vurdering i forhold til å eventuelt klage på NVE sitt vedtak om riving.

Saksvurdering

Som det framgår av ØKAS sin henvendelse fra i fjor sommer der de tilbyr Alvdal kommune å overta ansvaret for den gamle Sølнадammen, så er dette et initiativ der ØKAS ønsker å kjøpe seg fri fra framtidig eierskap og ansvar. Kommunedirektøren mener det ikke er hensiktsmessig for kommunen å påta seg et slikt ansvar. Ut fra de vurderingene som NVE har lagt til grunn i sitt rivningsvedtak av 24. april, mener kommunedirektøren det er bedre å påvirke videre prosess med riving. De hensyn som kommunestyret og grunneierne vektla i høringsuttalelsene i fjor vår, knytta til vannkvalitet, landskap, kulturmiljø m.m, må opprettholdes som krav til ØKAS når detaljplan for riving skal fastlegges.

I rivningsvedtaket er det fra NVE vist til at tillatelsen er gitt i medhold av §§ 8 og 41 i vannressursloven, og hovedbegrunnelsen slik kommunedirektøren leser det er å finne i lovens § 41. Her heter det at det skal gis tillatelse til nedlegging dersom det ikke er særlige grunner som taler imot. Med andre har ikke NVE funnet at det foreligger særlige grunner til å nekte delvis riving av gamle Sølнадammen, og dette er utfyllende forklart i vedlagte kopi av vedtaket. Videre i vedtaksbrevet framgår det ellers at gjenstående anlegg og eventuelle skader og ulemper som følge av nedleggingen kan følges opp i medhold av gjeldende konsesjon for Sølna kraftverk av 06.11.2013. Blant annet pekes det mot at tiltakshaver selv har ansvar for å avklare de privatrettslige forholdene til eventuelt andre rettighetshavere i området. Rivingen skal planlegges godt og det skal framlegges en detaljplan til godkjenning før anleggsarbeidet kan starte. En detaljplan for miljø og landskap er en grundig beskrivelse av tiltaket, og hvordan det skal utføres. Anleggsarbeid må ikke settes i gang før detaljplanen er godkjent av NVE. Til slutt vises det til NVEs veileder 4/2018 «Rettleiar til forskrift om internkontroll etter vassdragslovgevinga» og NVEs digitale veileder «Detaljplan for vassdragstiltak – Miljø og landskap» tilgjengelig på <https://www.nve.no/energi/tilsyn/miljoetilsyn-vassdragsanlegg/>. Det er NVE's miljøtilsyn som skal godkjenne detaljplanen og følge opp i plan- og anleggsfasen.

Kommunedirektøren har etter å ha lest saksvurderingen for rivningsvedtaket fra NVE, konkludert med at det er liten hensikt i å påklage NVE sitt vedtak videre. Det er imidlertid på det rene at de opprinnelige konsesjonsvilkårene som ble gjort gjeldende for Sølna Kraftverk ved siste utbygging, må legges til grunn i NVEs videre behandling av detaljplanen for rivingstiltaket. Her mener kommunedirektøren det er grunn til å peke mot det ansvar konsesjonshaver har for å restaurere og videre holde vedlike naturmiljøet, elveforebygginger og fangdammer, vannmiljø, hensyn til fisk osv i konsesjonsvilkårene. Vedlagt er derfor konsesjonsvedtaket for nye Sølna Kraftverk av 2013, samt NVE's bakgrunn for vedtaket der det over flere poster er pekt på hensyn som pålegges konsesjonæren, og det var her NVE i post 8 omtalte eventuell riving av gamle Sølнадammen.

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø

Kommunedirektøren ser at denne saken har betydelige konsekvenser for klima og miljø i Sølnavassdraget, både opp- og nedstrøms den gamle Sølнадammen. Det er utvilsomt slik at en så etablert demning har innvirket i stor grad på det fugle- og dyrelivet, samt vegetasjonen og

vannmiljøet vi i dag kjenner til i og rundt dammen. En delvis riving av dammen vil som beskrevet kreve en detaljplan for tiltaket. Kommunedirektøren forutsetter her at NVE's miljøtilsyn følger opp og bidrar til at både fugl, fauna og fisk, samt øvrig biologi over og under vann følges opp, og at konsesjonær pålegges ansvar for å opprettholde og sikre vassdraget fram til utløpet i Folla på en slik måte at det ikke gir ny negativ innvirkning på innbyggernes bo- og levestandard langs Sølna. Restaurering av elveforebygginger, terskeldammer, landskap og revegetering må skje i tett dialog med våre innbyggere og grunneiere på strekningen.

Kommunedirektørens innstilling

1. Alvdal kommune, kommunestyret, vedtar at det er uaktuelt for kommunen å påta seg ansvar for videre vedlikehold og opprettholdelse av gamle Sølndammen.

2. Alvdal kommune, kommunestyret, tar med dette NVE's vedtak om riving av gamle Sølndammen datert 24.04.2024 til etterretning. Kommunestyret bemerker at det stilles store forventninger til NVE's videre oppfølging av konsesjonærens gjennomføring av rivingen ut fra de kvalitetene som dammen naturlig har medført for lokalsamfunnet og berørte oppsittere/grunneiere siden den ble etablert over 100 år tilbake i tid. Videre forventes det at kommunen og tilgrensende innbyggere/grunneiere tas med i dialogen når detaljplanen for rivingen skal fastsettes. Her peker til slutt kommunestyret på den innvirkningen Sølna kraftverk med ny dam og vannføring som følge av driften her har inn mot Folla, nedstrøms ny demning og kraftstasjon. Kommunen er nå i gang med en reguleringsplan for nedre del av Folla og Sølnavassdragets innvirkning på elveløpet i Folla blir her sentralt.

Kommunestyret 20.06.2024

Behandling

Tilleggsforslag - nytt punkt 3, foreslått av Ingvar Martin Brohaug, Høyre

Dersom beslutning om rivning opprettholdes, krever kommunestyret at det stilles store forventninger til NVE's videre oppfølging av konsesjonærens gjennomføring av rivingen ut fra de kvalitetene som dammen naturlig har medført for lokalsamfunnet og berørte oppsittere/grunneiere siden den ble etablert over 100 år tilbake i tid. Videre kreves det at kommunen og tilgrensende innbyggere/grunneiere tas med i dialogen når detaljplanen for rivingen skal fastsettes. Her peker til slutt kommunestyret på den innvirkningen Sølna kraftverk med ny dam og vannføring som følge av driften her har inn mot Folla, nedstrøms ny demning og kraftstasjon. Kommunen er nå i gang med en reguleringsplan for nedre del av Folla og Sølnavassdragets innvirkning på elveløpet i Folla blir her sentralt.

Endringsforslag, nytt punkt 2, foreslått av Ingvar Martin Brohaug, Høyre

Alvdal kommune, kommunestyret, klager på NVE's vedtak om rivning av gamle Sølndammen datert 24.04.2024. Dette begrunnes med at det i konsesjonen for nytt kraftverk står tydelig at dammen for gamle Sølna kraftverk skal opprettholdes, selv ved nedleggelse av kraftverket.

Det ble først votert over endringsforslag, nytt punkt 2. Enstemmig vedtatt.

Det ble så votert over tilleggsforslag, nytt punkt 3. Enstemmig vedtatt.

Til slutt ble det votert over innstillingen med vedtatt endring og tillegg. Enstemmig vedtatt.

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Endringsforslag, nytt punkt 2**

For: 15 stemmer (100%) - Ap 2, H 3, Sp 8, SV/R 1, V 1

Mot: 0 stemmer (0%)

Votering nr 2 - Votering over forslag

Forslag: **nytt punkt 3**

For: 15 stemmer (100%) - Ap 2, H 3, Sp 8, SV/R 1, V 1

Mot: 0 stemmer (0%)

Votering nr 3 - Votering over forslag

Forslag: **Opprinnelig forslag med vedtatte endringer og tillegg**

For: 15 stemmer (100%) - Ap 2, H 3, Sp 8, SV/R 1, V 1

Mot: 0 stemmer (0%)

Vedtak

1. Alvdal kommune, kommunestyret, vedtar at det er uaktuelt for kommunen å påta seg ansvar for videre vedlikehold og opprettholdelse av gamle Sølndammen.
2. Alvdal kommune, kommunestyret, klager på NVE's vedtak om rivning av gamle Sølndammen datert 24.04.2024. Dette begrunnes med at det i konsesjonen for nytt kraftverk står tydelig at dammen for gamle Sølna kraftverk skal opprettholdes, selv ved nedleggelse av kraftverket.
3. Dersom beslutning om rivning opprettholdes, krever kommunestyret at det stilles store forventninger til NVE's videre oppfølging av konsesjonærens gjennomføring av rivingen ut fra de kvaliteter som dammen naturlig har medført for lokalsamfunnet og berørte oppsittere/grunneiere siden den ble etablert over 100 år tilbake i tid. Videre kreves det at kommunen og tilgrensende innbyggere/grunneiere tas med i dialogen når detaljplanen for rivingen skal fastsettes. Her peker til slutt kommunestyret på den innvirkningen Sølna kraftverk med ny dam og vannføring som følge av driften her har inn mot Folla, nedstrøms ny demning og kraftstasjon. Kommunen er nå i gang med en reguleringsplan for nedre del av Folla og Sølnavassdragets innvirkning på elveløpet i Folla blir her sentralt.